

DECEMBROVÉ LEGISLAČÍNO 2022

30.01.2023

www.lepsiezakony.sk

Prehľad legislatívnych zmien prijatých počas 78. schôdze NR SR s vplyvom na podnikateľské prostredie

78. schôdza Národnej rady Slovenskej republiky (29.11.2022 – 26.01.2023) priniesla viacero novínok a zmien vzťahujúcich sa na podnikateľské prostredie, vrátane malých a stredných podnikov. V tomto článku Vám prinášame tie najvýznamnejšie zmeny, o ktorých by ste mali určite vedieť.

1. Zjednodušuje sa proces zakladania s. r. o.

- ⇒ *Zákon č. 8/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- ⇒ **Účinnosť od 1.2.2023**

Parlament schválil novelu Obchodného zákonníka, ktorá **umožní zjednodušeným spôsobom založiť spoločnosť s ručením obmedzeným prostredníctvom na to určeného elektronického formulára na vytvorenie spoločenskej zmluvy.**

Spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená zjednodušeným spôsobom, **ak sú splnené nasledujúce podmienky:**

- spoločnosť nemá viac ako päť spoločníkov,
- spoločnosť je založená za účelom podnikania,
- predmetom podnikania spoločnosti sú len vybrané činnosti zodpovedajúce zoznamu voľných živností podľa osobitného predpisu o živnostenskom podnikaní,
- predmet podnikania spoločnosti netvorí viac ako 15 vybraných činností zodpovedajúcich zoznamu voľných živností podľa osobitného predpisu o živnostenskom podnikaní,
- obchodné meno spoločnosti musí obsahovať dodatok označujúci právnu formu „s. r. o.“,
- vklady spoločníkov spoločnosti sú výlučne peňažné,
- správcom vkladu je konateľ,
- spoločnosť nemá ustanovenú dozornú radu.

Ak zakladatelia budú postupovať zjednodušeným spôsobom založenia a zapísania do obchodného registra vo vzťahu k vybraným voľným živnostiam, **vznikne živnostenské oprávnenie automaticky zápisom do obchodného registra** (pred zápisom do obchodného registra nie je potrebné žiadať živnostenský úrad o vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení).

Novela umožňuje zriadiť podnik alebo organizačnú zložku podniku zahraničnej právnickej osoby, ktorá má sídlo v niektorom z členských štátov EÚ taktiež zjednodušeným spôsobom po splnení zákonných podmienok.

Návrhy na zápis spoločností zakladaných zjednodušeným spôsobom bude vybavovať Okresný súd v Žiline.

2. Upravujú sa podmienky poskytovania dotácií na rozvoj priemyselnej výroby, výskumu, vývoja a služieb

- ⇒ *Novela č. 467/2022 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky*
- ⇒ **Účinnosť od 1.3.2023**

Nakoľko pôvodná úprava dostatočne nereflektovala význam miestnej infraštruktúry v priemyselných zónach, došlo k prijatiu predmetnej novely zákona, ktorej hlavným cieľom je **upraviť podmienky poskytovania dotácií na rozvoj priemyselnej výroby, výskumu, vývoja a služieb.**

Medzi najvýznamnejšie zmeny zákona patria:

- zahrnutie dvoch nových účelov použitia dotácie: preložka elektronických komunikačných sietí alebo vybraných líniových stavieb a náklady na štúdiu realizovateľnosti projektu súvisiaceho s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb,
- zahrnutie odstránenia alebo zmiernenia negatívneho environmentálneho vplyvu spôsobeného priemyselnou výrobou zmenou doterajšieho účelu dotácie,
- ustanovenie pravidiel spolufinancovania účelu dotácie,
- vytvorenie podmienok na podávanie žiadostí týkajúcich sa mimoriadnych a naliehavých úloh súvisiacich s investíciou investora aj mimo výzvy na predkladanie žiadostí,
- úprava povinností prijímateľa a požadovaných príloh žiadosti v reakcii na uvedené zmeny.

3. Zvyšuje sa daňový bonus a upravujú sa podmienky na jeho uplatnenie

- ⇒ *Zákon č. 496/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- ⇒ **Účinnosť od 1.1.2023**

Parlament schválil novelu zákona, ktorou sa od 1. januára 2023 upravujú podmienky pre uplatnenie daňového bonusu na dieťa, t. j. **dochádza k jeho zvýšeniu na jedno dieťa do 18 rokov na 140 eur, a pokiaľ má dieťa 18 a viac rokov ide o zvýšenie na sumu 50 eur.**

Nie každý rodič však bude mať právo uplatniť si daňový bonus v uvedenej výške - konečná suma sa bude odvíjať od výšky čiastkového základu dane rodiča, pričom v závislosti od počtu detí boli stanovené percentuálne limity.

Pri jednom dieťati môže byť suma daňového bonusu najviac 20 percent čiastkového základu dane. Pri dvoch deťoch to môže byť najviac suma 27 percent čiastkového základu dane, pri troch deťoch 34 percent čiastkového základu dane, pri štyroch deťoch 41 percent čiastkového základu dane, pri piatich deťoch 48 percent čiastkového základu dane a pri šiestich deťoch 55 percent čiastkového základu dane.

Schválená novela však umožní **zohľadniť pri výpočte bonusu príjem oboch rodičov**, nakoľko si pre tento účel budú môcť spočítať čiastkové daňové základy v daňovom priznaní.

4. Znižuje sa sadzba DPH na reštaurácie a športoviská

- ⇒ *Zákon č. 9/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- ⇒ **Účinnosť od 1.4.2023**

Predmetnou novelou sa natrvalo **znižuje sadzba DPH na 10 % pre reštauračné a stravovacie služby, ubytovacie služby, športoviská, ako aj služby súvisiace s prepravou osôb a pozemnými lanovkami a lyžiarskymi vlekmí** z dôvodu ich podpory, keďže znížená sadzba DPH pomôže podnikateľom stabilizovať ceny týchto služieb, prípadne má značný potenciál ceny v tomto sektore aj znížiť.

Pôvodne bola táto sadzba DPH znížená len na časovo obmedzené obdobie **do 31. marca 2023** (novelou č. 516/2022 Z. z.), avšak prijatou novelou č. 9/2023 Z. z. **došlo k prijatiu trvalej zmeny výšky DPH.**

5. Zavádza sa nová povinnosť pre poskytovateľov platobných služieb

- ⇒ *Zákon č. 516/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov*
- ⇒ **Účinnosť od 1.1.2024**

Bola prijatá novela zákona, ktorej primárnym cieľom je prebratie smernice Rady (EÚ) č. 2020/284, pokiaľ ide o zavedenie určitých požiadaviek na poskytovateľov platobných služieb. Zákazníci čoraz častejšie využívajú možnosť nákupov prostredníctvom webových sídiel zahraničných dodávateľov, ktoré im umožňujú na jednom mieste nakupovať tovary alebo služby od rôznych dodávateľov.

Smernica preto zavádza osobitnú záznamovú povinnosť pre poskytovateľov platobných služieb (napr. pre banky a iné platobné inštitúcie), cez ktorých sa realizujú platby za dodané tovary alebo služby.

Pri dosiahnutí určitého počtu platobných služieb poskytnutých tomu istému príjemcovi cezhraničných platieb za stanovené obdobie, **sú poskytovatelia platobných služieb povinní viesť osobitné záznamy a údaje z nich oznámiť Finančnému riaditeľstvu SR.** Tieto záznamy sa budú následne každým členským štátom zasielať do centrálného európskeho systému o platbách (tzv. CESOP).

6. Zavádza sa systém tzv. druhej šance pri ukladaní pokút

- ⇒ *Zákon č. 496/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- ⇒ **Účinnosť od 1.1.2024**

Schválenou novelou sa zavádza **systém tzv. druhej šance pri ukladaní pokút, podľa ktorej správca dane pri prvom zistení porušenia pokutu neuloží, ale vyzve na splnenie povinnosti.** Ak bola povinnosť splnená oneskorene, upozorní daňový subjekt, že pri ďalšom porušení mu už bude uložená pokuta.

To znamená, že ak **napríklad** daňový subjekt podá v roku 2024 daňové priznanie oneskorene, správca dane neuloží za toto porušenie pokutu, ale upozorní daňový subjekt, že pri ďalšom podaní daňového priznania oneskorene, už pokuta uložená bude.

7. Zavádza sa definícia a podmienky rodinných podnikov

- ⇒ *Zákon č. 494/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 112/2018 Z. z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- ⇒ **Účinnosť od 1.7.2023**

Bola prijatá novela zákona, ktorou sa **zavádza definícia rodinného podniku a podmienok rodinného podnikania**.

Medzi najvýznamnejšie zmeny patrí:

- Novela zavádza definíciu rodinných podnikov, ktoré na rozdiel od bežných podnikov kladú dôraz na **posilňovanie rodinných väzieb**.
- Jednou zo základných podmienok pre priznanie statusu rodinného podniku je **vytvorenie Rady rodinného podniku**, ktorá musí mať najmenej troch členov.
- Rodinný podnik môže byť zaradený do **evidencie rodinných podnikov** (t. j. evidovaný rodinný podnik) alebo mu môže byť priznaný štatút registrovaného rodinného podniku (t. j. registrovaný rodinný podnik).
- Stanovujú sa aj podmienky evidencie a registrácie rodinných podnikov, ako aj podmienok získania, zániku a zrušenia štatútu registrovaného rodinného podniku (registrácia je dobrovoľná).
- **Registrácia rodinných podnikov môže byť v budúcnosti určujúca pre získanie priamej alebo nepriamej podpory**.
- V prípade registrovaných rodinných podnikov sa určuje povinnosť **použitia najmenej 12 % zisku po zdanení na posilnenie rodinných vzťahov**, najmä na vzdelávanie členov svojej rodiny, pripoistenie na dôchodkové zabezpečenie, rekreačné pobyty, zdravotnú starostlivosť a sociálnu pomoc.
- Registrovaný rodinný podnik **má povinnosť sledovať v účtovníctve použitie 12 % zisku prostredníctvom tvorby analytických účtov**.
- Registrovaný rodinný podnik je povinný v písomnom styku uvádzať **označenie „registrovaný rodinný podnik“ alebo skratku „r. r. p.“**.
- **Označenie „registrovaný rodinný podnik“ sa zapisuje aj do obchodného registra.**

8. Bola prijatá novela zákona o dani z príjmov

- ⇒ Zákon č. 496/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony
- ⇒ **Účinnosť od 1.1.2023**

Registráciu na daň z príjmov budú robiť úrady automaticky:

Prijatou novelou zákona od 1.1.2023 dochádza k zmene spôsobu registrácie daňovníkov na daň z príjmov a to tak, že správca dane bude registrovať daňovníkov – právnické a fyzické osoby na daň z príjmov z úradnej moci. Registráciu správca dane vykoná na základe údajov zapísaných do registrov, ako je obchodný register a živnostenský register.

Definícia ekonomického prepojenia sa dopĺňa o spočítavanie podielov blízkych osôb:

Na základe prijatej novely sa dopĺňa ustanovenie o určení ekonomického prepojenia o spočítavanie podielov blízkych osôb. Podľa tohto novelizovaného ustanovenia sa na účely počítania priameho podielu, nepriameho podielu alebo nepriameho odvodeného podielu spočítavajú podiely blízkych osôb, a ak ich súčet je najmenej 25 %, príslušné osoby alebo subjekty sa považujú za ekonomicky prepojené.

Ide o prípad, ak má napríklad manžel podiel 100 % v spoločnosti Alfa a 15 % v spoločnosti Beta a manželka má taktiež podiel 15 %, ale len v spoločnosti Beta, podľa nového znenia sa považujú tieto spoločnosti za prepojené, nakoľko súčet podielu príslušných osôb je viac ako 25 %.

Transakcie pod 10 000 eur budú oslobodené od transferového oceňovania:

Novela zákona o dani z príjmov dopĺňa definíciu významnej kontrolovanej transakcie alebo skupiny kontrolovaných transakcií.

Za kontrolovanú transakciu sa už nepovažuje právny vzťah alebo iný obdobný vzťah, na základe ktorého ani jedna závislá osoba nedosiahne zdaniteľný príjem (výnos), ani daňový výdavok v príslušnom zdaňovacom období v hodnote prevyšujúcej 10 000 eur. Uvedené neplatí, ak ide o úver alebo pôžičku s istinou nad 50 000 eur.

Okrem toho sa spresňujú pravidlá pri úprave základu dane závislej osoby, a to: pravidlá pri úprave základu dane v prípade nedodržania princípu nezávislého vzťahu a pravidlá pri úprave zahrnovania nákladov vynaložených inou závislou osobou do základu dane daňovníka. Pričom tieto pravidlá sa rozdeľujú do dvoch samostatných bodov, a to z dôvodu odstránenia problémov pri daňových kontrolách (napr. nejednoznačné označenie titulu dorubenia dodatočnej dane pri službách prijatých od závislých osôb a pod.).

Daňovým výdavkom veriteľa sa stáva aj záväzok odpustený podľa reštrukturalizačného plánu:

Novelou zákona o dani z príjmov sa dopĺňa aj ustanovenie, ktoré upravuje situácie tzv. zákonného a daňovo uznaného odpisu pohľadávok, o zánik pohľadávky v dôsledku jej odpustenia pri tzv. preventívnej reštrukturalizácii. Preventívna reštrukturalizácia spočíva na aktívnom jednaní dlžníka, ktorý podáva návrh na jej začatie. Má za úlohu vypracovať plán, ktorý obsahuje reštrukturalizačné opatrenia, a v rámci nich môže obsahovať aj odpustenie záväzku dlžníka.

Od 1.1.2023 bude pohľadávka v rozsahu, v akom je záväzok (dlh) podľa potvrdeného plánu odpustený, u veriteľa daňovým výdavkom.

Ďalšou zmenou súvisiacou s preventívnym reštrukturalizačným konaním je **doplnenie možnosti zahrňovania tvorby opravných položiek k pohľadávkam voči dlžníkovi, ktoré s týmto konaním súvisia do daňových výdavkov**, a to obdobne, ako je tomu v prípade pohľadávok voči dlžníkovi v tzv. klasickej (úpadkovej) reštrukturalizácii.

Zavádza sa limit na úrokové náklady:

Ďalej sa zavádza od 1.1.2024 **nové pravidlo o limitácii čistých úrokových nákladov, ktoré sa bude uplatňovať prednostne pred pravidlami podľa ustanovenia § 21a**. Účelom tohto nového ustanovenia je obmedzenie čistých úrokových nákladov aj u právnických osôb s cieľom zabrániť umelému znižovaniu základu dane z príjmov právnických osôb prostredníctvom dlhového financovania.

Pravidlo o obmedzení zahrňovania čistých úrokových nákladov do základu dane sa uplatňuje teda u:

- právnických osôb so sídlom alebo miestom skutočného vedenia na území SR (rezident SR), alebo,
- právnických osôb, ktorými sú daňovníci s obmedzenou daňovou povinnosťou, ktorí majú na území SR zriadenú stálu prevádzkareň.

Títo daňovníci sú povinní v prípade, ak suma čistých úrokových nákladov je vyššia ako 3 000 000 eur, zvýšiť základ dane o úroky, ktoré presiahnu 30 % hodnoty ukazovateľa, ktorý vychádza z daňových položiek (tzv. daňová EBITDA, t. j. zisk pred zdanením, úrokmi a odpismi).

9. Bola prijatá novela zákona o službách zamestnanosti

⇒ *Zákon č. 488/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*

⇒ **Účinnosť od 1.1.2023**

Prijatou novelou zákona **sa zvyšuje výška príspevku na vykonávanie absolventskej praxe** zo sumy 65 % životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu **na 100 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu**. Zároveň platí, že príspevok sa kráti za hodiny absencie, nie za dni absencie, najmä s poukazom, že niektoré z absencií (napr. návšteva lekára) trvajú len niekoľko hodín.

Z dôvodu zatraktívnenia príspevku na samostatnú zárobkovú činnosť (SZČ) **sa skrátila doba trvania povinnosti nepretržite vykonávať alebo prevádzkovať SZČ, a to z troch rokov na dva roky po poskytnutí príspevku**.

Zároveň sa upravilo rozdelenie výšky príspevku na SZČ pre všetky okresy SR na základe porovnania priemernej miery evidovanej nezamestnanosti okresu s celoslovenským priemerom. Cieľom bolo **zjednotenie systému určovania výšky príspevku pri poskytovaní príspevku na samostatnú zárobkovú činnosť pre všetky kraje SR, nevynímajúc Bratislavský kraj**.

Novela zákona tiež **vypustila povinnosť sprostredkovateľa zamestnania za úhradu predkladať mesačné správy o sprostredkovaných zamestnaniach** a ponechala, obdobne ako pri agentúrach dočasného zamestnávania, predkladanie len jednej ročnej súhrnnej správy o činnosti sprostredkovateľa.

Zároveň sa umožní sprostredkovateľom zamestnania za úhradu viesť evidenciu občanov, ktorým sprostredkoval zamestnanie za úhradu a poskytovať údaje elektronicky s použitím informačného systému služieb zamestnanosti cez Portál Podnikateľ.

Elektronicky poskytnuté údaje sú podkladom pre správy o činnosti sprostredkovateľa zamestnania za úhradu za kalendárny rok. Odstráni sa písomná forma predkladania uvedených dokumentov a spracovanie údajov z listinnej formy na rôzne štatistické a kontrolné účely.

Prijatou novelou zákona **dochádza aj k revízii právneho rámca poskytovania finančných príspevkov v rámci aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP) za účelom zlepšenia ich efektívnosti a účinnosti.**

V tomto zmysle sa:

- nahradí príspevok na vzdelávanie a prípravu pre trh práce, ktoré si zabezpečil z vlastnej iniciatívy príspevkom na podporu rekvalifikácie uchádzača o zamestnanie. Úprava chce pomôcť ľuďom rozvíjať si zručnosti na rýchlo sa meniacom trhu práce, ktorí si potrebujú neustále dopĺňať svoje vedomosti, zručnosti a kompetencie, pretože ich vzdelanie a odborná príprava nepostačujú na splnenie aktuálnych alebo očakávaných potrieb trhu práce,
- zmení charakter príspevku na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj na fakultatívny, t. j. nenárokový, ako aj upraviť obdobie podpory najviac na šesť kalendárnych mesiacov v rozsahu najviac 20 hodín týždenne s možnosťou predĺženia ich vykonávania najviac o ďalších šesť kalendárnych mesiacov. Cieľom je uplatnenie intenzívnejšieho prístupu pri udržiavaní pracovných návykov a rozvoji zručností dlhodobo nezamestnaného občana ktorý je členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a tiež skrátenie obdobia, počas ktorého nesmie byť v pracovnoprávnom vzťahu,
- zjednotí systém určovania výšky príspevku pri poskytovaní príspevku na samostatnú zárobkovú činnosť (SZČ) pre všetky kraje SR nevynímajúc Bratislavský kraj,
- zjednotia AOTP zamerané na podporu zamestnávania znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a väčší dôraz sa bude klásť na podporu zamestnávania najviac ohrozených skupín na trhu práce, občanov starších ako 50 rokov veku, dlhodobo nezamestnaných a nízkokvalifikovaných občanov alebo uchádzačov o zamestnanie mladších ako 30 rokov veku, ktorí sú významne ohrození na trhu práce,
- vypustí príspevok na presťahovanie za prácou, nakoľko príspevok má takmer rovnocenné zameranie, ako v prípade poskytovania príspevku na podporu mobility za prácou. Prijatou novelou zákona dochádza najmä k revízii právneho rámca poskytovania finančných príspevkov v rámci aktívnych opatrení na trhu práce (AOTP) za účelom zlepšenia ich efektívnosti a účinnosti.

Novelou zákona tiež **dochádza k zavedeniu informačnej povinnosti pre zamestnávateľa, ku ktorému bude vyslaný občan EÚ.** Oproti existujúcej povinnosti sa povinnosť líši v jej nositeľovi. V prípade novely ide o tuzemského zamestnávateľa, pričom v prípade už existujúcej transpozície ide o hostujúceho zamestnávateľa.

Najzásadnejší rozdiel spočíva v rozsahu údajov, ktoré tieto subjekty predkladajú, ten je nevyhnutný na vykonávanie kontroly, analytické a štatistické účely .

V oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín sa novela zákona zameriava na uľahčenie zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín, naviazaním určenia zamestnaní s

nedostatkom pracovnej sily na úroveň krajov, s vypustením podmienky miery evidovanej nezamestnanosti nižšej ako 5 %.

V súvislosti s udržaním kvalifikovanej pracovnej sily sa novelou zavádza možnosť zamestnávania štátneho príslušníka tretej krajiny počas obdobia rozhodovania o žiadosti o obnove prechodného pobytu na účel zamestnania a uľahčenie obnovenia prechodného pobytu na účel zamestnania vypustením požiadavky na prihladenie na situáciu na trhu práce a umožnenie udržania kvalifikovanej pracovnej sily v rovnakom zamestnaní.

Rovnako sa predlžuje obdobie, počas ktorého sa štátny príslušník tretej krajiny môže zaškoľovať u zamestnávateľa pred udelením prechodného pobytu na účel zamestnania.

Predmetnou novelou **sa precizuje právna úprava týkajúca sa definície chránenej dielne a chráneného pracoviska, a zároveň aj pracovné podmienky v nich vyžadujúce s účinnosťou od 1.1.2024.**

Za chránenú dielňu sa považuje pracovisko, na ktorom právnická osoba alebo fyzická osoba zriadi viac ako jedno pracovné miesto pre občana so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce, na ktorom sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občana so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce, a na ktorom pracuje v pracovnom pomere najmenej 50 % občanov so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce.

Za chránené pracovisko sa považuje pracovisko, na ktorom:

- právnická osoba alebo fyzická osoba zriadi pracovné miesto, na ktorom zamestnáva občana so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce v pracovnom pomere, a na ktorom sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občana so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce, a toto pracovné miesto nie je zriadené v chránenej dielni,
- občan so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce vykonáva alebo prevádzkuje samostatnú zárobkovú činnosť na pracovnom mieste, na ktorom sú pracovné podmienky vrátane nárokov na pracovný výkon prispôsobené zdravotnému stavu občana so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce, pričom toto chránené pracovisko môže byť zriadené aj v domácnosti tohto občana so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce.

V chránených dielnach alebo na chránených pracoviskách teda budú môcť byť zamestnaní len občania so zdravotným postihnutím so sťaženým prístupom na trh práce (zohľadní sa pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, ako aj nevykonávanie závislej činnosti alebo podnikania pred zamestnaním sa v chránenej dielni alebo na chránenom pracovisku).

10. Bola prijatá novela zákona o energetike

⇒ *Zákon č. 433/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*

⇒ **Účinnosť od 8.12.2022**

Prijatou novelou **sa zavádza 90 % odvod z nadmerných príjmov pre dodávateľov energií a výrobcov energií zo zariadení s inštalovaným výkonom nad 0,9 megawattu.** Nadmerným príjmom sa rozumie

príjem presahujúci stanovený strop, ktorý určí vláda nariadením, a to v rozpätí od 50 € do 250 € za MWh podľa typu zdroja energie.

Predmetom odvodu zároveň nebude ani energia vyrobená v prečerpávacích vodných elektrárňach, z biometánu a z obnoviteľných zdrojov výrobcami, ktorí si uplatňujú podporu doplatkom, zároveň si uplatňujú podporu výkupom elektriny výkupcom elektriny za cenu vykupovanej elektriny a zároveň si uplatňujú právo výrobcu elektriny na prevzatie zodpovednosti za odchýlku výkupcom elektriny pre toto zariadenie, a ani nadmerný príjem za redispečing či náhrady za neodobratú elektrinu.

Odvod sa má vzťahovať na jednotlivé kalendárne mesiace do 31. decembra 2024, pričom prvý mesiac určí vláda svojim nariadením stanovujúcim cenové stropy.

Novela zákona zároveň umožňuje vláde SR poskytnúť dotácie pre podnikateľov v tepelnej energetike na pokrytie rozdielu medzi cenou tepla schválenou alebo určenou Úradom pre reguláciu sieťových odvetví a cenou tepla, ktorú určí vláda nariadením.

Novelou zákona sa zavádza aj inštitút krízovej regulácie, ktorý umožňuje vláde vykonať reguláciu činnosti, tovaru alebo ceny v sieťových odvetviach, ak dôjde k mimoriadnej situácii na trhu s tovarom a s ním súvisiacimi regulovanými činnosťami, ohrozeniu odberateľov vplyvom neúmerného nárastu cien tovarov alebo hrozia štátu značné hospodárske škody.

Pri krízovej regulácii sa cenové rozhodnutia vydané Úradom pre reguláciu sieťových odvetví neuplatňujú. Vláda určí ceny a podmienky ich uplatnenia svojim nariadením, pričom môže určiť ceny za zákonom regulovanú činnosť alebo individuálne ceny pre regulovaný subjekt.

Vláda môže krízovú reguláciu vykonať len na návrh Ministerstva hospodárstva a najdlhšie na jeden rok. Ak dôvody, pre ktoré došlo k vykonaniu krízovej regulácie pretrvávajú, vláda môže krízovú reguláciu predĺžiť na nevyhnutne potrebný čas.

11. Zavádza sa nový druh pozemku – ostatné poľnohospodárske pozemky

- ⇒ *Zákon č. 2/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v znení neskorších predpisov*
- ⇒ **Účinnosť od 1.2.2023**

Prijatím novely zákona **sa zavádza nový druh pozemku, a to ostatné poľnohospodárske plochy.** Zavedenie je motivované najmä tým, aby sa ustanovila nižšia sadzba dane za tieto novozavedené pozemky.

Novela zákona zmiernuje doterajšiu prísnosť zákona spočívajúcu v tom, že rovnaká daň sa platila za ostatnú plochu, ktorá bola využívaná komerčne (napr. parkovisko), ako aj za ostatnú plochu, ktorá bola využívaná v súvislosti s poľnohospodárstvom. Takto bude možné tieto ostatné plochy využívané na komerčné účely a ostatné poľnohospodárske plochy rozlíšiť aj na účely platenia miestnych daní, čo pomôže najmä poľnohospodárom, ktorí ich pri svojej činnosti využívajú.

V nadväznosti na doplnenie definície pojmu „*ostatné poľnohospodárske plochy*“ sa dopĺňa právomoc obvodného pozemkového úradu ako orgánu ochrany poľnohospodárskej pôdy rozhodovať o tom, či pozemky patria medzi ostatné poľnohospodárske plochy, ktorý si v prípade potreby vyžiada odborné stanovisko pôdnej služby.

12. Dodávateľom pitnej vody a zamestnávateľom vznikajú nové povinnosti na úseku ochrany zdravia

⇒ Zákon č. 517/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

⇒ **Účinnosť od 12.1.2023**

Prijatou novelou zákona sa transponujú požiadavky smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu, pričom **cieľom je najmä ochrana ľudského zdravia pred účinkami kontaminovanej pitnej vody a zlepšenie prístupu k vode.**

Novelou zákona sa pre dodávateľov pitnej vody:

- **zavádzajú nové povinnosti v oblasti uplatňovania prístupu, ktorý je založený na manažmente rizík** (ktorý bol doteraz dobrovoľný) vo všetkých častiach dodávateľského systému,
- **dopĺňajú a spresňujú povinnosti dodávateľov pitnej vody** (rozširuje sa definícia dodávateľ pitnej vody, kde na základe praxe k dodávateľom doplnil aj subjekt, ktorý na vlastné podnikateľské účely alebo vo verejnom záujme pitnú vodu používa alebo dodáva od iného dodávateľa pitnej vody),
- dodávateľovi sa dopĺňa **nová povinnosť vypracovať a aktualizovať manažment rizík systému zásobovania** (doteraz išlo o dobrovoľný prístup),
- ďalšími ustanoveniami od niektorých povinností **oslobodzujú dodávateľia**, ktorí dodávajú alebo používajú v priemere 10 až 100 m³ pitnej vody za deň alebo zásobujú 50 až 500 osôb a dodávateľia pitnej vody, ktorí dodávajú alebo používajú na podnikateľské účely alebo vo verejnom záujme v priemere menej ako 10 m³ pitnej vody za deň alebo zásobujú menej ako 50 osôb,
- ustanovujú **nové požiadavky na zdravotnú bezpečnosť materiálov, výrobkov a filtračných médií určených na styk s pitnou vodou** a chemických látok na úpravu vody a na vykonávanie opatrení na ochranu zdravia (fyzickým osobám-podnikateľom alebo právnickým osobám, ktoré uvádzajú uvedené produkty na trh, je uložená povinnosť zabezpečiť ich súlad s požiadavkami na zdravotnú bezpečnosť).

Novelou zákona vznikajú pre zamestnávateľov tieto zmeny:

- **upravuje sa povinnosť pre zamestnávateľov zabezpečiť odbornú prípravu všetkých zamestnancov, ktorí sú pri práci exponovaní diizokyanátom**, ako aj povinnosť fyzických osôb - podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby a sú pri práci exponované diizokyanátom,
- v prípade, ak si charakter práce vyžaduje vybavenie pracoviska sprchami, **zamestnávateľ je povinný v sprchách zabezpečiť teplú vodu**,
- **umožňuje sa vstup so zvieratám na prírodné a umelé kúpalisko pre osoby so zdravotným postihnutím**, ktoré môžu vstúpiť v sprievode psa so špeciálnym výcvikom,
- **ustanovujú sa podmienky pre výkon činnosti plavčíka**, ktorými sú vek minimálne 18 rokov a povinnosť absolvovať akreditovaný kurz prvej pomoci.

13. Zavádza sa solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií

- ⇒ *Zákon č. 519/2022 Z. z., o solidárnom príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií a o doplnení niektorých zákonov*
- ⇒ **Účinnosť od 31.12.2022**

Prijatý zákon reaguje na prijatie Nariadenia Rady EÚ o núdzovom zásahu s cieľom riešiť vysoké ceny energií. Zákon obsahuje opatrenia, ktorými sa bude **vykonávať povinný dočasný solidárny príspevok**. V zákone sa upresňuje výpočet solidárneho príspevku právnických osôb, ktoré vykonávajú svoju činnosť v odvetí ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií. Zákon ďalej upravuje správu a použitie solidárneho príspevku.

Výpočet príspevku:

- **Pri výpočte základu pre výpočet príspevku sa vychádza zo základu dane z príjmov zníženého o odpočet daňovej straty a po uplatnení nárokov na zníženie základu dane z príjmov za každé zdaňovacie obdobie dane z príjmov prispievateľa so začiatkom v kalendárnom roku 2022 a za každé zdaňovacie obdobie prispievateľa, ktoré začína v kalendárnom roku 2023.**
- **Sadzba príspevku je 55 % zo základu pre výpočet príspevku.**
- **Príspevkovým obdobím je dvanásť bezprostredne po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nasledujúcich po príslušnom zdaňovacom období.**
- **Prispievateľ je povinný doručiť daňovému úradu do uplynutia lehoty na podanie daňového priznania k dani z príjmov za príslušné zdaňovacie obdobie oznámenie, v ktorom uvedie:** identifikačné údaje o prispievateľovi, najmä jeho názov, sídlo, identifikačné číslo organizácie a daňové identifikačné číslo, ak mu bolo pridelené, zdaňovacie obdobie na účely platenia príspevku, základ pre výpočet príspevku, výšku príspevku.
- Na správu príspevku sa primerane **použije daňový poriadok**.
- **Správu príspevku vykonáva daňový úrad**, ktorý je príslušný na správu dane z príjmov prispievateľa podľa daňového poriadku.

V nadväznosti na prijatý zákon sa primerane upravuje aj zákon o dani z príjmov a daňový poriadok.

14. Zvyšuje sa spotrebná daň z liehu

- ⇒ *Zákon č. 9/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony*
- ⇒ **Účinnosť od 1.4.2023**

Bola prijatá novela zákona, ktorá **zvyšuje**:

- **základnú sadzbu dane z liehu zo 100 % na 130 %,**
- **zníženú sadzbu dane z liehu z 50 % na 65 %.**

Novela zákona sa dotkne podnikateľských subjektov, ktorí vyrábajú, spracúvajú alebo podnikajú s liehom.

Sadzba dane sa prvýkrát uplatní za zdaňovacie obdobie začínajúce prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom novela nadobudne účinnosť t. j. 1. apríla 2023.

15. Zvyšuje sa sadzba odvodu za prevádzkovanie hazardných hier

- ⇒ *Zákon č. 9/2023 Z. z, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách*
- ⇒ **Účinnosť od 1.2.2023**

Bola prijatá novela zákona, ktorá **zvyšuje sadzbu odvodu z výťažku za prevádzkovanie internetových hier v internetovom kasíne, a to zo súčasných 22 % na 27 %**. Zároveň sa upravuje aj štandardné prechodné ustanovenie, podľa ktorého sa mesačné vyúčtovanie odvodov prevádzkovateľov hazardných hier za mesiac január 2023 vykoná podľa doterajšej právnej úpravy, a teda sadzba odvodu za mesiac január 2023 bude ešte vo výške 22 %.

16. Bol schválený štátny rozpočet na rok 2023

- ⇒ *Zákon č. 526/2022 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2023*
- ⇒ **Účinnosť od 1.1.2023**

Parlament schválil štátny rozpočet na rok 2023 - Slovensko teda nezačne nový rok s rozpočtovým provizóriom, čo by obmedzilo najmä pomoc s energiami.

Deficit verejných financií SR by mal vzrásť na 6,44 % hrubého domáceho produktu (HDP) z tohtoročných takmer 5 %. Deficit očistený o dočasné vplyvy na rok 2023 zodpovedá úrovni 3,1 % HDP, čo je blízko odhadu za rok 2022 (2,9 % HDP).

Príjmy štátneho rozpočtu majú predstavovať 26,699 miliardy eur a výdavky 35,041 miliardy eur. Hotovostný schodok rozpočtu má v roku 2023 dosiahnuť 8,3 miliardy eur. Celkové príjmy verejnej správy by mali v roku 2023 dosiahnuť 50,579 miliardy eur a výdavky 58,451 miliardy eur, s deficitom na úrovni 7,9 miliardy eur.

Priamo v zákone o štátnom rozpočte je **určený limit verejných výdavkov na rok 2023**, a to vo výške 41,321 miliardy eur. Počas roka môže byť nahradený limitom vypočítaným Radou pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ). Vyplýva to z pozmeňujúceho návrhu, ktorý poslanci k rozpočtu schválili. Slovensko sa k zavedeniu výdavkových limitov zaviazalo v Pláne obnovy a odolnosti a Európska komisia ich používanie očakáva. Zároveň platí výnimka, podľa ktorej rozpočet nemusí byť zosúladený s limitmi verejných výdavkov, pokiaľ je aktivovaná všeobecná úniková doložka podľa európskych predpisov.

Z viacerých rezerv, ktoré sú súčasťou všeobecnej pokladničnej správy (VPS), sa do kapitoly rezortu zdravotníctva presunulo 820 miliónov eur. Súčasťou vyšších výdavkov tejto kapitoly je aj zvýšenie platby za poistencov štátu o 515 miliónov eur. Kapitola Ministerstva spravodlivosti SR presunom z VPS získala dodatočných 33 miliónov eur na zabezpečenie nových sídiel súdov.

V súvislosti s energetickou krízou rozpočet počíta s výdavkami na kompenzačné opatrenia v celkovom objeme 3,4 miliardy eur. Tie sú rozdelené medzi viaceré rezorty, napríklad Ministerstvo hospodárstva SR a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

CENTRUM **LEPŠEJ** REGULÁCIE

LEPŠIE ZÁKONY PRE PODNIKATEĽOV

Kontaktné údaje:

Slovak Business Agency
Centrum lepšej regulácie (CLR)
Karadžičova 2
Twin City A
811 09 Bratislava

clr@sagency.sk
02/203 63 193